

Dankeren

Sælsugentlig Nyheds- og Oplysningsblad for det danske Folk i Amerika.

DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, 21st, Rebr.

Dankeren udkommer hver Tirsdag og Fredag Pris pr. Aargang. De forenede Stater \$1.50. Udblandet \$2.00 Bladet udtages i Korshus.

Bestilling, Betaling, Abonnement og andet angaaende Bladet adresseres: DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, 21st, Rebr.

Redaktør: A. M. Andersen. Alle Bidrag til Dankeren's Indhold, Handlinger, Korrespondancer og Artikler af enhver Art, bedes adresseret: A. M. Andersen, 21st, Rebr.

Entered at Blair Postoffice as second class matter.

Advertising Rates made known upon application.

Tilfælde af uregelmæssigheder ved Modtagelsen bedes man tage til det ledige Boksnummer. Studer det ikke hjælp, bedes man henvende sig til Dankeren's Kontor.

For Kirkes Formand synes at være noget bedre. Sekretæren, P. A. S. Nielsen, som bejægte os i Onsdags, som lige derfra; han lagde, at Tjeneren var gaar betydeligt ned, og man haabede, at Sygdommen alligevel ikke er dødelig.

Leipzigmissionen fejrer sit 75 Aars Jubilæum i disse Dage, skriver "Luth." af 16 Ds. Dette Missionsblad kan se tilbage paa et rigt velsignet Arbejde. I Indien har det nu 54 Missionsarbejdere, 30 Missionsstationer og 22,000 Kristne. Det har 11,700 Elever paa sine Skoler. I Afrika, hvor Arbejdsmarken er haard, har Leipzigmissionen 41 europæiske Arbejdere, 6,000 Elever undervises i dens Skole. Fra Syd-Afrika kommer den glædelige Meddelelse, at mange Hedninger melder sig til Daabsundervisning. Evangeliets Lys lafter sine Straaler ind i mørkeste Afrika og drager Sjæle til Herren.

Den portugisiske kirkefæmp. Da den portugisiske Nationalforsamling foretog en Anledning af Adfælsens af Stat og Kirke behandlede et Forslag om Underkastelse af Gæstfriheden, fremhævede den Deputerede Alereu Muligheden af internationale Banfælgigheder, da der allerede var fremjendte 23 Forordninger for Krænkelse af Giendomsretten, og disse Forordninger havde fundet Støtte hos udenlandske Gesandter. Udenrigsministeren og Justitsministeren havde imidlertid, at der ikke forelaa nogen Mulighed for internationale Forbiklinger, og Nationalforamlingen sluttede sig til Ministrenes Holdning.

Tyskland med paa Afhold? Paa en Afholdskongres i Dresden foretog den bekendte Professor Forel et Foredrag, i hvilket han redbede et ualmindelig høit Angreb paa den tyske Presse for dens Afhængighed af Bruggerierne. En af de største Hindringer for Afholdslagens Fremgang, erklærede Professor, er den tyske PresSES Afhængighed. Den bruges systematisk til Fordrejelse af Aendsegninger i Bruggerierne. En anden Taler betegnede de Tabeller, som Bruggerierne havde udfærdiget til Gæstfrihedsudstillingen i Dresden som falske.

Trinitatis Seminarium. Undervisningen for næste Skoleaars Bedkommende begynder, om Gud vil, den 4. Oktober forfommende. Indmeldelse af saadanne, som ikke før har deltaget i Undervisningen, maa være mig i Hænde senest 25 September. Blair i August, 1911. P. S. Sig.

Arbejdet adler.

Der hjemme i Danmark har man givet en Forening Navnet "Arbejdet adler."

Quad man nu end har tænkt, da man gav Foreningen dette Navn, saa indeholder det en vigtig Sandhed.

Det er dog ikke den Forening, vi vil skrive om, den heller er det dette mærkelige Navn, der har fremkaldt de Tanker, vi her vil fremholde.

Det var derimod nogle Jagtagelser, vi forleden Dag kom til at gøre paa en Tur igennem Væn. Paa en saadan Tur, selv igennem en mindre Væs Gader, møder man jo flere Mennesker.

Og hvor forskellige de dog er — selv her i Amerika, hvor vi roler os af, at vi hverken har Adel eller dens Modfætning.

Saa, ogsaa her er der Forskel paa Folk.

Man kan gaa, hvor i Verden, man vil, saa findes der baade Adel og dens Modfætning.

Det ligesom sprang os i Sjæne, hvor adelige nogles Anliges-træk og hele Holdning var.

De gav Indtryk af Selvsjænderhedsfølelse, Værdighed og Livsmød. Andres Holdning var derimod slap, uvelstående, nedtrykt og modløs.

De første kan være Landmænd, Forretningsmænd, Penge-mænd, Embedsmænd, Gaandværkere eller Dagarbejdere.

Adler eller Røn, Nedstammelse eller Vinstilling gør ikke stor Forskel.

Til den anden Klasse hører alle "Cramps", baade de, der driver om i Byerne og vil leve af andres Svæb, og de, der gaar fra et Sted til et andet og tigger deres Dødhed.

Vi kom til den Slutning, at det i Grunden er Arbejdet, der gør Forskellen.

Der bør maaske gøres den Bemærkning, at det er kun det frie Arbejde, ikke Trælle eller Slaverarbejdet, der adler.

Men det synes virkelig at forholde sig saaledes, at frit Arbejde giver baade Manden og Kvinden et vist adeligt Præg.

Selv i de Lande, hvor man regner med Adelskab og adelige Slægter, der er det svært om ikke umuligt at vedligeholde Adelskabet og det adelige Præg uden Arbejde.

Det gør ingen væsentlig Forskel, om et Menneske fortrinnsvis arbejder med Haanden eller med Munden, om det arbejder som Diplomat, som Bogholder, Rådmænd, Præst, Landmand, Gaandværksmand, Skolelærer eller som Husmoder.

Den store Forskel bestaar derimod mellem et trofast, ærligt, nyttigt Arbejde og saa et Dagdrivertiv.

Og det er slet ikke underligt, at det netop er Arbejdet, der har Gønde til at løfte, højne og adle et Menneske.

Thi fra een Side set — Mennesket er skabt med baade Mandsøner og Legemskræfter.

Og hvor underligt svarer ikke et Menneskes Mand og Saand sammen!

Quad Manden udtænker, maa den have Haanden til at udføre.

Saanden nedskriver Mandens Tanker, den udarbejder de Kunstværker, som Manden har skabt.

Og omvendt — det legemlige Arbejde maa have Manden til Anvinder og Leder.

Skulde da saadanne herlige Gøner være ubrugte, sige Kræfter være ødesløse, gaa til Spilde!

Men Sagen har ogsaa en anden Side — Verden har Brug for baade aandeligt og legemligt Arbejde.

Derfor — de, der arbejder trofast, ærligt, maa absolut have en Følelse af, baade at de bruger de Gøner, de har faaet, og at de gør Gavn.

Og det er i Grunden denne Følelse, denne Overbevisning, der hjælper og adler.

Men ligesaa naturligt er det, at den, der ikke arbejder, maa have en Følelse af, at han er en Pjalt, en "good for nothing", enten han saa er en almindelig Cramp, eller en lad og vellystig Millionær.

Det er fuldtud i sin Orden, at almindelige Arbejdere og Gaand-

værkere er vaagnet og kræver Agtelse.

Vel bør de vigtigere Arbejdere i Samfundets Tjeneste værdsættes; men der er intet saa simpelt ærligt Arbejde, uden det ogsaa er Vaak-somhed og Søn, ja Ere værd.

Men stærkt Betødning har Arbejdet for den, der udfører det, idet det adler ham, holder ham oppe.

Saa, det er en Velsignelse at kunne arbejde, og nyttigt Arbejde bringer Velsignelse.

Brev fra Japan.

XXVI.

Romaner og Mission

kunde synes at have kun lidt med hinanden at gøre, og dog er den Dag kommen, da man selv i Japans Avisfeuilletoner kan finde Vidnesbyrd om, at Kristendommen er kommen hertil og er ved at blive en Magt, man maa regne med.

Jeg kom til at tænke paa det forleden, da der kom en Puffe "Danfere", hvori der bl. a. var et Par Fortællinger af Alfred Lind, en nu adød Skolelærer i Danmark, som har skrevet Romaner fra Akabs Tid; jeg har i Virkeligheden længtes efter at læse dem og skønt jeg ikke har læst en eneste Feuilleton i "Danf.", siden jeg var i Amerika, havde jeg dog i Sinde at læse Alfred Lind; men — saa kom der en fra Japan. Den maatte jeg dog læse først, men jeg blev aldrig færdig. Dummere Løj har jeg virkelig ikke set i lang Tid. At et Menneske kan have Dumdriftighed nok til at skrive om Ting, han er saa absolut uvidende om, som Alfred Lind ved denne Fortælling viser sig at være, hvad Japan angaar — det er beklageligt. Jeg skal ikke pilde min Tid med at læse andet af hvad han har skrevet, thi jeg vil hele Tiden tænke, at han er lige saa uvidende om Akab som om Japan. Den, der har Mod til at bedrage sine Læsere paa et Punkt, har det vel ogsaa paa andre.

"Sørgelige Forbindelser"

var Titlen paa en Roman i det Dagblad, jeg tog i Hjør; for flere Aar siden læste jeg Romanerne som en Del af mit Sprogstudium, men i de senere Aar har jeg af Mangel paa Tid opgivet det. Der havde allerede været en Halv Snes Fortællelser, inden jeg kom til at lægge Merke til den; det slet ved, at den en Dag havde en Kirke til Illustration, og da den næste Dag havde Præsten i det indre af Kirken, saa kunde jeg ikke dog mig længere: jeg maatte vide, hvad en Roman vilde sige om Kirken, en kristen Præst og hans Menighed.

En flaaende sand Titel var det i Virkeligheden; den viste først Glædeligheden, der kom ved de "sørgelige Forbindelser" udenfor Høgtelstet ved et Par Eksempler. En ung Pige, Frueten af en saadan Forbindelse, staar hjemløs og elendig; det er den kristne Præst, der tager sig af hende, da hendes Faders ny Sustru, Grevinden, haanlig bortviser hende og forligner hende, at Faderen forlængst har glemt hende og aldrig vil kendes ved hende. Præstens Kræfter og Uegennytte er fremstillet paa en meget tiltalende Maade.

Saa kommer der en Væge; rige Belyndere har i sin Tid sendt ham til Amerika for at studere, hed det sig, men det var i Virkeligheden en "sørgelig Forbindelse", der maatte skufes og afbrydes, som var Bevægelsen. Men i Amerika bliver han omvendt. Han har praktiseret som Læge, mest mellem Japanerne, og har tjent en hel Del Penge og bundet sig en hvid Brud. Nu længes han hjem til Japan for at udbrede sin Ero og se de gamle Venner ind i Kristi Kirke.

Han kommer og lader sig optage som Medlem netop af den Kirke, hvor den unge Pige har fundet sig et Hjem.

Derefter er det hans Plan, at bygge et Hospital og udføre sin Indflydelse som kristen Læge.

Zmens har Præsten arrangeret

et Gjertmaal mellem sin Søn og den forladte unge Pige. Men hun har givet Hjertet bort til en ung Student, for hvem der ogsaa er arrangeret et Høgtelstet med en anden Kvinde.

Ser kommer Forfatteren altfaa til at slaa et Slag imod de sørgelige Høgtelstetsforbindelser, der opstaar ved, at de unge ikke spørjes til Maads; han badler ikke Præsten, tværtimod har han vist, hvorledes han havde søgt at sikre sig imod en saadan Eventualitet. Han bruger meget mere Præsten til at vise, at selv den bedste kan saa uhyre let skuffes, naar han skal handle for andre.

Den unge Pige kan imidlertid ikke undvoldes Forholdene; hun vil skaffe sin Brudgom, om hun ægter ham, og derved ogsaa sine kærelige Plejeforældre, og saa løber hun bort. Vægens Sustru finder hende, løver at gemme hende og udbirke, at den forsættelige japaniske Skik ikke skal faa et nyt Offer i hende.

Vægen kommer saa op til Præstens for at prøve, hvad han kan; men her er alt i Forvirring. Grevinden har opdaget, hvorledes Grevinden har handlet mod Datteren af den Kvinde, som hun havde elsket, og fundet hendes Spor til Præstebogen. Vægen saar jaaledes ikke Tid til at udbirke noget i Øjeblikket, og han gør en Udagelse, som faar ham til at fortælle, at han ved, hvor hun er; det var det nemlig hans Henfigt at fortælle for at berolige de brave Præstefolk. Nu griber han saa til en af de saa uhyre almindelige Udflugter for at redde sig ud af Situationen.

Det interessante her er, at Forfatteren medder, at hans Samvittighed slog ham, fordi han brugte en Mandhed; det var ikke Kristi Lære, og det vilde have faaet hans amerikanske Sustru til at skamme sig ved ham.

Opdagelsen, han gjorde, var, at den nuværende Grevinde var den Dame, han tidligere havde haft en "sørgelig Forbindelse" med. Samvittigheden anslager ham, han ønsker at redde hende, som han engang elskede saa højt, og han ikke selv blev reddet? Og saa skunder han sig derop til det grebte Hjem, men han mærker straks, at Grevinden har Magten over ham. Han beder og trygler hende indtrængende om at angre Sunden, han maaer dens uundgaaelige Følger i Riden og Dømmen i Evigheden, men det er alt forgæves, det presser af paa denne fanfælige Kvinde, der vilser ham ind i et Net, som han føler, han maa rive i Stykker, men som han samtidig er beruset af og ønsker at blive i.

Ser kommer et af de stærkeste Punkter i Bogen: han lveder Angstens Svæb, Samvittigheden byder ham gaa, Kristi Røst lyder advarende, men Kvindeens Sjæne, Kvindeens Væsen, gammel Elskov trækker i modsat Retning. Grevinden spiller sit sidste Kort: hun falder en ung Pige paa hende 20 Mar og lader hende opvarte dem; efter at hun er gaaet, siger hun: "Det er vor Datter, din Datter! Lader du Grevens virkelige Datter komme tilbage, saa gaar alle mine Planer til Grunde; jeg har brugt Kamler af alle Slags for at faa hende indfat til Irving, Grevens tror, hun er min Broderdatter; faar Grevens sin Datter tilbage, saa bliver din Datter arveløs."

Og nu kommer tunge Tider. Han er i Kvindeens Magt igen. Datterens Interesser binder ham, men under det alt sammen vines en Gang efter Gang er han lige ved at befende det hele; han ved, at det kan hjælpe ham; han ved, at intet mindre vil slaa til. Men Grevinden holder ham i sin Fortryllesse, saa han er lige ved at selge den unge Pige, der endnu er i hans Hjem, til et japanisk Bordel i Kina, saa hun aldrig skal komme Præsten eller Grevens for Sjæne; men hver Gang, han undslipper hende, vaagner Samvittigheden; han gver tilbage — og paadrager sig Grevindens bitre Spot og Brede. Saa kommer hun og overtaler ham igen, denne Gang til at give hende lidt Medicin med Gift i. Han blander det — de gaar ind paa

Datterens Værelse hvor hun ligger lig af Fortvælelse, Grevinden giver hende Glasiet, men Vægen viger tilbage fra Forbrydelsen, griber Glasiet og siger: "det er ikke ret ud." Grevinden er raende, men i det samme kommer Grevens forbi udenfor, Vægen ser det, griber den unge Pige i Armene, løber ud og lægger hende for Grevens Fødder, idet han befænder alt. Sejren er omsider vunden. Men da de kommer ovenpaa igen, ligger Grevinden død, hun tømt det Glas, som hun fik Vægen til at blande for den anden. Fortællingen, der havde 114 Fortættelser, slutter med dette. Den viser i alt Fald følgende:

1) En Kristne vil noget, der er bedre, renere og retfærdigere end en Ikke-Kristen.

2) En Kristne, der lynder og gør det, der er urent og uretfærdigt, overtræder dermed Kristi Lov, bevidner sit Kristennavn og taber Ret til at kaldes med det.

3) Den fremholder de Kristne (i Præstefamilien) som venlige og godgørende mod uendte elendige, og den fremholder dem som rolige i Modgang og i Besiddelse af en Trøst, der opholder dem i den dybeste Sorg, som de Ikke-Kristne slet ikke fender.

4) Den viser en hel Del Skyggesider ved Livet, saadan som det er i Japan, viser at de japaniske Kristne bekæmper dem; og at de amerikanske (Vægens Sustru) er rædselslagne ved at høre om dem.

Flere Lærdomme kunde paapeges; disse er de vigtigste. Er det ikke en ret god anbefaling for Kristendommen? Og den er bleven læst; det var en meget udbredt Avis, den var i, og den kommer i andre Aviser nu. For den blev halv færdig, blev den dramatiseret og spillet i Numamoto for overfaldt Hus to Aftener i Træk, og man var endda ikke tilfreds, saa Kompagniet kom tilbage igen og gav Stykket om igen for overfaldt Hus 3 (eller 4) Gange.

Jeg havde uhyre megen Lygt til at gaa hen og se, hvad de gjorde ved det. Forfatteren er absolut humanitetlig overfor Kristendommen, som han maa kende meget godt, derfor kan ikke er en Kristne; men Skuepillerne kunde jo godt fremstille dem paa en anden Maade. Jeg lod det dog være for Eksemplets Skyld, saa jeg ved ikke, hvor meget det anbefalede Kristendommen.

Quad jeg har sagt her, vil dog maaske vise, at der kan være Forbindelse mellem Romaner og Mission; det kan ogsaa vise, at Herren kan bruge mange Midler til at bane Vej for sit Rige selv der, hvor ingen Missionær kan komme. Og denne Herre maa vi tjene. Gud gide os at gøre det med Trofskab. Hjertelig Hilsen. Eders Udøending, J. M. Th. Wint her.

En Missionsudstilling.

Sidste Vinter modtog jeg en Dag Indbydelse til at deltage i en storartet, verdensomfattende Missionsudstilling, der er Maanedes Tid skulde afholdes i Mechanics Building, Boston. Der kunde man bl. a. faa Læselighed til at se: En japanisk Gade, en Landsby i Konge, en indisk Benana, en Tømmerløjer, en bengalsk Vazar, en kinesisk Opiumshule, et Buddhistsempel, en Indianerlejr, et Missionshospital, nationale Kirker, en arabisj Gaard, bevægelige Billeder fra Livet i alle forskellige Nationer, og alle Verdens Religioner med deres forskellige Ceremonier, fra Børnernes Liv og Lege i de forskellige Lande, samt desuden et storartet musikalsk Drama med 5 Scener fult af Liv og Farve fra alle Verdens Egne, hvori Tusinder af Nationaldrakter vil deltage.

Da jeg fik denne Indbydelse underværet af en lang Række Biskopper, D. D's o.s.v. tænkte jeg straks: Der maa du ned! Der maa du kunne faa et sandt, levende og udsletteligt Indtryk af Hedningemissionen, saa dit Hjerte kan blive rigtig varmet op derfor. Men saa laids mine Læse paa en lille Rand-

bemærkning med smaa Typer. Den lod jaaledes: "Det hele er befolket med unge Mænd og Kvinder (Stewards) fra de forskellige Kirker i Boston og Omegn, udfærdte i nationale Kostumer, der giver enhver Scene Liv og Karakter."

Alfaa — det hele er en storartet Komædie, en Deliantforestilling opført af Kirkenes unge Medlemmer! Kirkenes ledende Mænd fungerer som Teaterdirektører! Vægte amerikansk! Mon ikke et Tidens Legn i Retning af, at Kirken og Teatret, Gudsstjernerne og Komædien nærmer sig hinanden? Jeg drog en Sammenligning mellem Missionæren derude paa sin enformige, ofte farefulde Post, som han har ofret sit Liv til for Sjæles Frelse, mellem de Tusinder, der har ofret Livet for de vilde Øste eller det dræbende Klima — og saa de unge i Boston, der skal prøve at efterabe dette — og en saadan Missionsudstilling syntes mig at komme nær til det forargelige. Venter man virkelig at vække sand og levende Kærlighed til Hedningemissionen paa den Maade? Eller er Sæntigen kun at samle nogle Penge og saa give Folk en interessant Underholdning? Jeg ved ikke; men er det første Tilfælde, tror jeg, det er forfæjlet; og er det sidste Tilfælde, er jeg bange for, det vil skade Missionen mere, end det kan gavn den, idet Folk er udfat for at betragte det hele som en Komædie. Mon Folk vil gaa hjem fra disse Scener og bede mere for Hedningernes Frelse? Mon flere vil blive tilfyndede til at sige: Ser er jeg, send mig? Jeg tvivler derpaa.

Hedningemissionen er en Dvæge, Herren har lagt hen til os. Missionærens Væring er fuld af Mjør, og den trænger til, at vi holder den med Mjør og ikke blot betragter den som noget interessant. Jeg har hørt Folk sige, at de i hundum kan faa mere aandelig Opbyggelse i Teatret eller ved at se bevægelige Billeder, end i Kirken. Jeg er bange for at den Slags Folk slet ingen aandelig Opbyggelse søger eller faar — hverken i Kirken eller Teatret. Og jeg er bange for den Tidssand, der søger at drage Kirken og Verden, Missionen og Studiet af Natur- og Folkeliv, Guds Ord's Fortykbelse og folkelige Foredrag ud i eet. Det har alt sin Betødning, men — hver paa sit Omraade.

Chr. Christensen.

„En Frydejang“

Mel.: „Fred hviler over Land og By“ Jeg frydes, naar jeg tænker paa, snart endt er Rød og Strid, Saa skal jeg hjem til Jesus gaa, Til Sabbatshvilen blid.

Ser gaar jeg nedtrykt mangen Gang Og sukker: „O, min Gud! Jeg synes, Væjen er saa lang, Naar henter du din Brud?"

Naar skal jeg evig skue dig, Min Sjæleven saa god, Og love dig evindeligt For dit udgydte Blod?"

Men Jesus svarer i sit Ord: „Jeg kommer, kære Sjæl, Og henter hjem dig til mit Bord, Og da er alting vel."

Saa bliv du da, mit lille Lam, Paa Saron's Eng en Stund, Drif Vand ud af Vægheda Dam Og hvil paa Ordets Grund!

Sun end en liden Stund, og jeg skal komme, hold blot ud! Saa skal du komme hjem til mig Og krones som min Brud."

S. P.

BETALIKKTOPRISER HOOSIER VARME-OVNE & KOGE-OVNE